

Verbinden door (w)eten

In 2019 werkte Rosa de Nooijer drie weken mee op verschillende boerderijen, terwijl ze onderzoek deed voor haar Masterscriptie. Op zoek naar antwoord op de vraag 'wat is de rol van voeding in het dagelijks leven van biologische en BD-boeren?' werd ze met open armen ontvangen bij biodynamisch akkerbouwbedrijf Vos, Stadsboerderij Almere en Eko-boerderij De Eerste. Deze plaatsen zijn haar inspiratie voor dit artikel.

Het is het einde van een warme zomerdag wanneer ik met een notitieboek het land op loop. We hebben net buiten gegeten; de dagen zijn lang en we werken de hele dag om de gewassen te verzorgen. Ik kom langs het uienperceel en loop door richting de wortelen. Eenmaal aangekomen ga ik in de bloemenrand zitten waar ik mijn ogen sluit en diep inadem. De zoete geur van wilde bloemen en vers gemaaid gras vullen mijn neus. Insecten vliegen van bloem tot bloem, op zoek naar nectar. Ineens weet ik waar ik vandaag over wil schrijven; ik open mijn notitieboek, pak mijn pen en begin.

Deze week zijn we druk bezig met wieden, luisteren, praten, delen, koken, eten en voelen. Ik realiseer me dat de tijd op de een of andere manier verschoven is van minuten, uren en dagen, naar het aantal rijen die nog gewied moeten worden, de cycli van groei, het wachten op regen en seizoenen.

Deze nieuwe manier van de tijd ervaren zet me aan het denken over de bodem die we aan het bewerken zijn. Die bodem, in tegenstelling tot onszelf, is namelijk veel minder tijdelijk. Lizelore Vos constateert dat “alles tijdelijk is, wij zijn tijdelijk, de gewassen zijn tijdelijk, gebouwen, gedachten zijn tijdelijk. De bodem, die blijft.” Dus, wij komen en gaan, maar de bodem blijft nog tot ver in de toekomst bestaan. De manier waarop wij deze bewerken, verzorgen en beschermen heeft invloed op die toekomst.

Deze realisaties beïnvloeden mijn contact met anderen; werk wordt samen gedaan en als we klaar zijn met het wieden dan wordt de vreugde gedeeld. Wat ook verandert is de manier waarop ik met mijn omgeving in contact sta. Een globale blik maakt plaats voor het nauwkeurig kijken naar wat er om me heen gebeurt, hoe de gewassen eruitzien, welke soorten onkruid veel voorkomen – melde en herderstasje – en welke dieren 's nachts het gewas bezocht hebben – de pootafdruk van een ree. Ik begrijp steeds beter dat je – als je een gewas wilt verbouwen – moet luisteren, ruiken en voelen, terwijl je

tegelijk het werk gedaan moet krijgen. Je moet aandacht besteden aan de bodem en vragen wat nodig is om deze vitaal te houden, zodat de gewassen die erin groeien de juiste bouwstoffen kunnen opnemen.

Vandaag vroeg ik me tijdens het wieden af of zulke bewuste handelingen zich in het gewas reflecteren: zou je het kunnen proeven? Toen ik dit aan Lizelore vroeg, vertelde ze met een glimlach: “Ik vind mijn eigen producten echt superlekker. Ze smaken heel vol, heel prachtig, heel puur, dat komt omdat je al je ziel en zaligheid erin hebt gestoken, zo ervaar ik het gewoon. Het is nóg fijner als je zulke producten kunt delen met anderen, dan eet je niet alleen lekker maar ook samen, en dat verbindt ons met onze omgeving.”

Tineke van den Berg zegt ook dat voedsel de “grootste verbinder is die er bestaat. Alle mensen eten en iedereen heeft zijn eigen voorkeuren, recepten, zijn eigen achtergrond en herinneringen”. Ik weet wat ze bedoelt: als je weet waar je eten vandaan komt, en dat samen bereid en deelt, ben je onderdeel van allerlei processen en ga je heel veel verbindingen aan. Door te luisteren naar de verhalen die verteld werden door mijn familie over zaaien en wieden of door mee te helpen met het watergeven en oogsten voelt het tijdens een gedeelde maaltijd alsof ik een directe verbinding maak met de bodem waar gewassen in groeiden. En ja, dat kun je echt proeven.

'Alles is tijdelijk, wij zijn tijdelijk, de gewassen zijn tijdelijk, gebouwen, gedachten zijn tijdelijk. De bodem, die blijft'

Als ik stop met schrijven schemert het. Ik sluit mijn notitieboek en haal diep adem. Morgen is er een nieuwe dag, waar rijen gewied moeten worden en maaltijden voorbereid. Ik bedenk alvast wat we zullen eten: misschien wel de geurige uien en zoete worteltjes die naast mij op het land zuchten in de schemering. ^{HB}

Rosa de Nooijer studeerde in 2019 af bij het International Institute of Social Studies (Erasmus Universiteit). Ze werkt als coördinator bij ASEED en als ZZP'er Communicatiewerk. Zij zet zich in voor zorgzaam omgaan met de wereld en elkaar door vanuit het vrouwelijke perspectief te schrijven over o.a. duurzame landbouw. Haar Masterscriptie is te lezen via <https://thesis.eur.nl/pub/51367>

